

TIEN BIJBELSE AMBTSDRAGERS

3. DE ONTMASKERENDE AMBTSDRAGER: NATHAN

De profeet Nathan was een ambtsdrager, die het Woord van Jahwe, de God van Israël, vertolkte in de tijd van Davids koningschap. Hij moet een bepaalde positie gehad hebben aan het hof van de koning, maar hij was geen huisprofeet die koning en hofhouding naar de mond sprak. Nathan was de onafhankelijke ambtsdrager, die stem gaf aan het kritische geluid van Gods Thor. Het "kritisch tegenover" van het ambt.

Het is wezenlijk voor het ambt, dat het zich onafhankelijk opstelt in de samenleving. Het Woord van God mag niet gebonden zijn door een of andere menselijke macht of machthebber.

David was zo'n machthebber geworden. Op het hoogtepunt van zijn koningschap kon hij de mensen om hem heen om zo te zeggen maken en breken. Maar als messiaanse koning was hij geroepen gerechtigheid en waarheid te dienen. Om te doen wat recht is in de ogen des Heren. Dat heeft hij menigmaal ook gedaan, zich bewust van zijn dienend koningschap. Immers, de messiaanse koning was koning bij de gratie Gods en wist zich vertegenwoordiger van de Koning der koningen.

Maar David was ook mens onder de mensen, behept met zondige begeerten en strevingen. Daardoor kon hij zich niet in toom houden, toen hij in liefde ontbrandde voor Bathseba, de vrouw van een ander. En die ander was Uria, één van zijn officieren te velde. Op slimme, gemene manier ontdeed hij zich van deze 'rivaal' en nam Bathseba tot zich. Zo gedroeg David zich, volkomen in strijd met zijn messiaanse roeping, als een oosterse machtswellusteling.

Profetische actie

Nathan komt, noodgedwongen, in actie en bezoekt de koning. Een uiterst moeilijke opdracht drijft hem: koning of geen koning, David zal met de waarheid van zijn zonde worden geconfronteerd. De zuiverheid van het messiaanse koningschap is in het geding. De gerechtigheid is geschonden, een onschuldige is slachtoffer geworden van een machtsdaad. De koning faalt.

De schrijver van 2 Samuël vertelt het relaas in hoofdstuk 12. Je ziet Nathan binnenkomen bij David, het gesprek openen. Nathan hanteert de "indirecte methode" en confronteert zijn koning met zijn misdaad via een gelijkenis. De gelijkenis van het gestolen ooilam. Een rijke bruut pakt het lam van een arme af om er goede sier mee te maken. De verontwaardigde David eist de doodstraf voor deze onverlaat.

Dan klinkt het profetenwoord van Nathan, rechtstreeks op de man af: "Gij zijt die man!" In verhalen en op schilderijen heeft men Nathan dikwijls verbeeld als een indrukwekkende figuur, rechtop staande voor een ineengedoken David, met vlamme, toornige blik, die kennelijk met luide stem David de harde waarheid in het gezicht slingert.

Maar ik denk, dat het anders zal zijn geweest. Wie een broeder of zuster moet ontmaskeren, lijdt mee, solidair, verdrietig, innerlijk vol pijn. Ik stel mij eerder voor, dat Nathan met zachte, maar duidelijke stem, vlak bij zijn koning, de ogen vol verdriet, " U bent dien man..." zal gefluisterd hebben.

Ontmaskering. Is dat niet de zwaarste taak, die een ambtsdrager soms moet verrichten? Velen hoeven dit in hun ambtsperiode, gelukkig, nooit te doen. Toch kan het een keer geboden zijn een broeder of zuster te confronteren met een verkeerde daad, die een smet werpt op zijn of haar leven. En op het leven van de gemeente, waartoe deze behoort.

Ontmaskeren, het maakt bepaald niet hovaardig. Eerder ootmoedig, klein. Immers, wie zichzelf kent bij het licht van Gods Woord, kan zich moeilijk boven een ander verheffen. Wie ben je zelf? Als jij niet in de fout ging, heeft God zelf je er voor bewaard....

Wie weleens iemand heeft moeten ontmaskeren, herinnert zich het lood in de schoenen, de onzekerheid en de vrees het faliekant verkeerd aan te pakken. Wie gaat er op af zonder gebed?

David laat zich gezeggen door de waarheid. Hij ervaart zijn diepe schuld. Psalm 51 geeft woord aan zijn verootmoediging.

'Ontferm U, God, ontferm U, hoor mijn klacht,
ik roep tot U, vergeef, vergeef mijn zonden,
herstel mijn hart, zie hoe het is geschonden.
Door eigen schuld verzink ik in de nacht.

Een parallel in het Nieuwe Testament toont het tegendeel: Herodes, een anti-Messias, zet zijn profetische criticus, Johannes de Doper, in de gevangenis en laat hem tenslotte ombrengen.

Wie ontmaskert, kan tegenstand en afweer ontmoeten. Dat maakt het moeilijk. Het ambt is dan zwaar en drukkend. Maar in dienst van waarheid en gerechtigheid mag niet worden teruggekrabbeld. In dienst dáárvan staan we in het ambt.